

Zo is het niet gegaan

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Sarah Easter Collins

Zo is het niet gegaan

Vertaald door Marion Drolsbach

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 6359 7

© 2024 Sarah Easter Collins

© 2024 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*,

Amsterdam en Marion Drolsbach

Alle rechten voorbehouden

Oorspronkelijke titel *Things Don't Break On Their Own*

Oorspronkelijke uitgever Viking

Omslagontwerp Margo Togni

Omslagillustraties © Evelina Kremsdorf/Trevillion Images

Foto auteur © Bella West Photography 2023

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor Luke, mijn lieve jongen

Een familie-etentje

Robyn

De lucifer ontbrandt in het halfduister van onze keuken. Als ik me naar de kaarsen toe buig, glijdt er licht langs de zilveren lijnen van de schaal die het middenstuk van de tafel vormt. Ik doe een stap achteruit voor een laatste inspectie van het tafellinnen, de glazen, de couverts, de acht stoelen die niet bij elkaar passen. Cat komt binnen.

‘Oké,’ zegt ze, ‘de tweeling slaapt. Sophie ligt in bed te lezen. Ik zei dat ze gerust naar beneden mag komen, als ze straks zelf maar weer naar boven gaat. Wat valt er nog te doen?’

‘Alles is al zo’n beetje klaar. Schenk maar iets voor jezelf in.’

‘Ik wacht wel tot Jamie er is.’

‘Doe maar niet.’

‘De vorige keer zat hij drie kwartier lang te oren over de wegwerkzaamheden tussen hier en de kust. Weet je nog? Drie kwartier lang, verdomme. Als hij dat nog een keer flikt, doe ik alsof ik dood ben.’ Mijn vrouw rommelt in een la en haalt een flesopener tevoorschijn. ‘Ik snap werkelijk niet wat Willa in hem ziet.’

‘Hij wil kinderen.’

‘Ze weet heel goed dat er nog andere manieren zijn. Hoe dan

ook, ze zal toch vast meer willen dan dat –’

‘Dat is het enige wat ze wil.’

‘Om te beginnen dat ze minstens op elkaar afgestemd zijn. Ik bedoel, waarom uitgerekend Jamie?’

‘Ze is achtendertig. Je weet dat het een lastig onderwerp is.’

‘Alles is lastig –’

‘Cat –’

‘Dit was bedoeld als een familiefeest! Broers en zussen. Het is vrijwel onmogelijk om Michael en Nate allebei tegelijk in Londen te krijgen.’

‘Willa hoort praktisch bij de familie.’

‘Ja ja.’

‘Ze heeft al zoveel voor haar kiezen gehad.’

‘Tuurlijk.’ Cat kijkt me vernietigend aan, maar laat het er dan bij zitten. ‘Ik weet het.’

Ik kijk naar de tafel, terwijl ik met mijn hand door mijn haar strijk. ‘Denk je dat iedereen met elkaar door één deur kan?’

Cat trekt me naar zich toe. ‘Tuurlijk wel. Het is bijna kerst, en bovendien hebben we de héle middag staan koken. Ze zijn het moreel verplicht.’ Ze draait me rond zodat mijn zilveren topje fonkelt in het kaarslicht. ‘Je ziet er trouwens geweldig uit.’

‘Ik vond dat ik me wel een beetje kon opdoffen.’

‘Je doft je altijd op voor Willa,’ zegt ze, en ze knijpt haar ogen tot spleetjes, ‘je eerste liefde.’

‘Dat had ik je nooit moeten vertellen.’

‘De bel gaat,’ zegt ze. ‘Ik doe wel even open.’

Ik hoor stemmen op de gang: eerst Cat, dan Jamies gebromde antwoord. Ik leun tegen de tafel met mijn gezicht naar de keukendeur. En dan is ze er, Willa.

Het uitzicht vanaf de Theeberg

Robyn

Er was een periode in mijn leven dat alles kapot leek te gaan.

Het was de zomer nadat ik zeventien was geworden en uit school thuis was gekomen met Willa op sleeptouw. Zodra we arriveerden, begaf de auto het, zodat we de eerste drie dagen volledig gestrand waren. ‘Dan lopen jullie maar,’ zei mijn moeder. ‘Het is maar een paar uur naar de stad.’

Kort daarna was mam op haar bril gaan zitten en liet ze iedereen weten dat ze geen moer zag door het plakband waarmee mijn vader de bril had gerepareerd. Ze compenseerde haar gebrek aan zicht door nog luider en intimiderender te worden. Iedere keer als ze haar mond opendeed om orders en bevelen uit te delen aan wie er toevallig in de buurt was, schrok Willa. Al had ik eerlijk gezegd mijn best gedaan om haar op de kennismaking met mijn familie voor te bereiden. Ze zijn allemaal knettergek, had ik haar verteld, wees gewaarschuwd.

Mams favoriete schaal ging ook kapot. Die stond altijd midden op de keukentafel. Soms lagen er dingen in – sleutels, fruit of kattebelletjes – maar meestal niet, omdat hij zo prachtig was. Hij had een zandkleurige rand, met een licht turquoise

lijn die door het midden liep en aan de onderkant een diepe laag kobaltblauw glazuur vol kleine groene luchtbelletjes, als een zinkgat in zee. De ene dag stond hij er nog. De volgende dag niet meer. Er was een andere voor in de plaats gekomen, een schaal die er op het eerste oog hetzelfde uitzag, alleen had het gele glazuur een iets grijzere tint, was de turquoise lijn niet zo duidelijk en zaten er bordeauxrode vlekjes in het blauwe glazuur. Nog steeds fraai, dat kon niemand ontkennen, maar beslist niet dezelfde schaal. Niemand bekende schuld. Mijn vader haalde mismoedig zijn schouders op. Mijn broer haalde zijn schouders op.

‘Ik heb het niet gedaan,’ zei ik. Ik vond die schaal net zo mooi als iedereen. Pap had hem gemaakt en, zoals ik al zei, hij was prachtig. Hoe dan ook, het kon iedereen geweest zijn, omdat we in die tijd veel bezoek in huis hadden, de meesten waren niet eens uitgenodigd.

De afvoer ging kapot en de keuken kwam blank te staan. Het hek ging kapot, waarna een heel stel schapen vanaf de heide binnendrong en de boel kaalvrat. Het gaas van het kippenhok begaf het ook.

Er ging van alles kapot. En wat er bij mij kapotging was mijn arm.

Ik had achter in de werkplaats van mijn vader een blik mosgroene verf gevonden en had voorgesteld dat wij tweeën – Wille en ik – de keukenkastjes zouden verven. We trokken een oud overhemd aan en zetten harde muziek op. Ik had Madonna uitgekozen, maar pap wilde per se Tina Turner, want betere muziek om bij te schilderen was er niet, zei hij, en hij bleek gelijk te hebben.

Ik nam de bovenste kastjes voor mijn rekening. Ik stond uitgestrekt met een volle kwast boven op een ladder ‘What’s

Love Got to Do with It' te brullen, met één been naar achteren gezwaaid, deels voor het evenwicht, maar vooral voor de pose, toen onze hond Bach binnen kwam drementelen. Hij was inmiddels al vijftien, met een volledig witte snuit, artrose in zijn poten, een adem die je al van tien passen ver kon ruiken en troebele blauwe ogen waarvan de dierenarts zei dat hij er niets aan kon doen. Keffie, onze andere hond, een kleine jackrussellkruising, had de gewoonte aangenomen om als een soort gids op zijn rug mee te rijden. Daardoor kon Bach niet beter zien, maar het gaf hem beslist iets zwierigs, een air van een verspilde jeugd in een circus. Hoe dan ook, Bach liep tegen de ladder aan en ik werd dwars door de keuken geslingerd. Ik kwam met één arm verdraaid achter me neer en toen schoot er een helse pijn door mijn schouder.

Het was de eerste en waarschijnlijk enige keer van mijn leven dat me de adem echt benomen werd. De lucht was totaal uit mijn longen geslagen en ik kon geen woord uitbrengen. Er klonk een geluid, een hard geluid, maar dat kwam niet van mij. Het kwam van Willa.

Iedereen kwam aangerend.

'Laat haar zo liggen,' zei mam. 'Misschien heeft ze haar nek gebroken.'

Vanaf de plek waar ik op de grond lag kon ik het plafond nu uitstekend zien, waarop over de hele lengte een spetter groene verf was gezwiept, als zeewier of zelfs een heel kelpwoud. Of een mystieke draak.

'Wauw, wat mooi,' zei ik.

'Ze slaat wartaal uit,' zei mam. 'Ze heeft haar hoofd gestoten.'

'Misschien moet je maar een ambulance bellen, Nigel,' zei pap. Mijn broer heet niet Nigel, maar zo noemde ik hem meestal omdat hij zo'n nerd was.

‘Ik vind het wel een beetje overdreven als je eigen vader je Nigel begint te noemen,’ zei mijn broer.

‘Het is wel een beetje overdreven,’ bracht ik schor uit, in een poging het nerdy stemmetje op te zetten als ik mijn broer na wilde doen.

‘Bel nou maar een ambulance, Michael,’ zei pap.

Mam ging achter in de provisiekast naar de verbanddoos zoeken.

‘Wat krijgen we nou?’ zei ze, toen ze tevoorschijn kwam met een bruine papieren zak die ze weggemoffeld achterin had gevonden. In de zak zat haar favoriete schaal, aan diggelen. Ze haalde de scherven er een voor een uit en legde ze met een verbijsterd gezicht op de keukentafel. ‘Niet te geloven,’ zei ze. ‘We hebben het er later nog wel over.’ Hoofdschuddend pakte ze een keukenschaar uit de la van het aanrecht.

‘Hebbes,’ zei ze fronsend, met een wraakzuchtige blik in haar ogen.

‘Waar is die voor?’ vroeg ik.

‘We moeten je overhemd wegnippen,’ zei mam. Ze knipte met de schaar boven mijn hoofd.

‘Absoluut niet.’ Ik probeerde rechtop te zitten.

Mam gaf de schaar aan pap. Mijn vader gaf hem terug aan mijn moeder.

‘Blijf stilliggen,’ zei ze. ‘We moeten zien wat er is gebeurd.’ Het leek mij nogal wieses wat er gebeurd was, gezien de rare houding waarin mijn arm lag. ‘Niet te geloven dat je mijn favoriete schaal hebt gebroken,’ zei ze, ‘en dat je niet eens iets hebt gezegd.’ Ze begon de ene kant van het overhemd open te knippen, terwijl ik het aan de andere kant probeerde vast te houden.

‘Ik heb het niet gedaan,’ zei ik. ‘Ik ben dol op dit overhemd.’

‘Op dit overhemd? Dat oude geval van je vader dat je hebt ingepikt voor het schilderen?’

‘Hè, mam, toe nou. Mijn beha is trouwens stokoud. Ik zei toch dat ik een nieuwe beha nodig heb? Het is echt niet te veel gevraagd om een paar leuke beha’s te hebben. En ik kan best in de auto. Het gaat wel met me. Het doet alleen ontzettend veel pijn.’

‘Bel de ambulance maar af,’ zei pap. ‘Ze kan in de auto.’

Mijn broer kwam weer de keuken in en knielde naast me neer. Intussen had mijn moeder het laatste stukje van mijn overhemd opengeknipt. Mijn hele familie staarde naar mijn bovenlijf.

‘Wat is dát?’ vroeg mam.

‘Shit,’ zei ik.

‘Is dat wat ik denk dat het is?’ Ze likte aan haar vinger en begon te wrijven over een spiraal van bloemen en vlinders die vanaf mijn heup omhoog kronkelde.

‘Au,’ zei ik, ‘mijn arm.’

‘Is dat een tattoo? Een heuse tattoo? Ik bedoel een échte tattoo?’ Haar stem werd steeds scheller. ‘Hoe haalde je het in je hoofd? Heb je daadwerkelijk een tattoo laten zetten? Niet te geloven.’ Ze keek Willa strak aan. ‘Wist jij hiervan?’

Willa’s ogen werden groot en ze knipperde snel.

‘Oké,’ zei mam, ‘laat maar, jou vraag ik niks.’ Ze richtte zich tot mijn vader. ‘Jij?’

Pap trok onmiddellijk het zachtaardige, droevige gezicht dat hij opzette als mam weer eens tekeering. Hij schudde zijn hoofd. Het was waar: hij wist het niet, ook al had hij het toestemmingsformulier voor ouders ondertekend. Ik had gezegd dat het gewoon iets was wat ik nodig had voor school. Ik had een geschikt moment afgewacht – toen hij met zijn hoofd onder de motorkap stond, een moersleutel in de hand, overal olie morsend – om te zeggen waar hij moest tekenen, terwijl ik de

juiste plek aanwees met mijn hand die de tekst bedekte.

‘Daar kijk ik eerlijk gezegd een beetje van op, Robyn,’ zei pap.

‘Je realiseert je toch wel dat een tatoeage permanent is, hè?’ zei mam. ‘Je realiseert je toch wel dat ze met naalden worden gemaakt?’ Ik probeerde een gezicht te trekken dat het midden hield tussen *goh*, *naalden*, *nooit geweten* en *nou, dat is duidelijk niet best*. ‘Lieve help. Niet te geloven.’

‘Ik vind het juist leuk,’ zei Michael. We draaiden ons allemaal naar hem om. Hij wees naar een vlindertje vlak onder mijn ribben. ‘Dat is een dambordje – *Melanargia galathea*. De tekening van de vleugels is vrij kenmerkend, hoewel het niet altijd makkelijk is om het verschil te zien tussen de mannetjes en de vrouwtjes. De vrouwtjes hebben een iets gelere tint. Ik vermoed dat je hier een mannetje hebt. Die hebben valse ogen op de ondervleugels. Ze houden voornamelijk van grasland, maar ik heb pas nog een vrouwtje op een doornstruik gezien, dat was toevallig gisteren.’

Op zulke momenten hield ik meer dan ooit van mijn broer.

Dagen later, toen er een deken van hitte over de heuvel lag en het te warm was om te ademen, te warm om te zonnebaden, te warm om te denken, vroeg pap of Willa en ik mee wilden gaan naar de pottenbakkerij. Behalve wanneer hij de oven aanzette was het daar altijd koel. Hij had onze hulp nodig, zei hij, bij een klein project. Zijn atelier lag een paar passen verderop aan de binnenplaats. Het bestond uit een oud stenen gebouw dat uitkeek op de heide, met een lang portiek aan de voorkant en, ons herkenningsteken, het enkele woord TEAS dat in metershoge letters op het dak was geschilderd. Het was een woord dat op een heldere dag al van grote afstand te zien was. De Theeberg, zo noemden de locals ons. Voor hen waren we een nut-

tig oriëntatiepunt, maar voor toeristen en wandelaars was dat woord een baken, een opvallende uitnodiging die hun van over de heuvels tegemoet straalde. Ze konden niet weten dat de oude schuur al sinds de victoriaanse tijd niet meer als theesalon werd gebruikt. Het spreekt vanzelf dat we veel aanloop hadden van toevallige passanten.

Het was Willa's eerste keer in de pottenbakkerij en terwijl mijn vader haar rondleidde, pakte ik wat kleirestjes uit de kleibakken en probeerde met mijn goede hand mijn familie te boetseren: mijn moeder, klein en rond met een dikke bril, mijn vader, lang en mager en een beetje krom, alsof hij onder een deur door wilde bukken, en mijn broer met zijn gammele benen en zijn lieve haviksgezicht. Ik overwoog om ook Willa te maken, maar om een of andere reden was klei niet het juiste materiaal voor haar. Zij had iets breekbarders nodig, gaas en glas. Iets om al dat fijne, dunne haar en die bleke sproetenhuid mee vorm te geven. Ze was het mooiste meisje dat ik kende.

Pap liet Willa de rijen grijze kleipotten zien die stonden te drogen, de warme bruine die al een keer gebakken waren en de exemplaren die klaar waren voor de verkoop. Hij maakte glazen potten met poederglazuur open om Willa de stoffige inhoud te laten zien en uit te leggen dat de verschillende combinaties van mangaan, beenderas en tin in de hitte van de oven op magische wijze zouden veranderen, dat koper groen was, kobalt blauw en antimoon geel, en dat ze het laatste niet moest aanraken, want dat was dodelijk.

Mijn vader haastte zich nooit. Langzaam eindigde de rondleiding door de pottenbakkerij bij de werkbank, waar ik een kleimes gebruikte om bij de constante jeuk onder mijn gipsverband te komen. Hij spreidde de stukken van mijn moeders favoriete schaal uit op de werkbank.

‘Het gaat hierom,’ zei hij. ‘Er is een Japans proces voor het repareren van aardewerk met boomsap dat ik altijd al eens heb willen proberen, waarbij de barsten niet worden verborgen, maar juist worden benadrukt. Ze worden bewust zichtbaar gemaakt. De lijnen van de reparatie bestuif je met een edelmetaal in poedervorm: goud, koper, maakt niet uit wat. Het idee is dat als je iets repareert – iets dierbaars, iets gekoesterds – het nog mooier wordt. Leuk idee, hè? Het heet kintsugi. Wat vinden jullie? Willen jullie het eens proberen? Ik heb jullie allebei nodig om de stukken op hun plaats te houden.’

‘Goed.’ Ik besliste voor ons allebei. Het was te warm om iets anders te doen. ‘Laten we maar beginnen.’ Ik schoof een grote scherf tegen een andere aan om te zien of ze op elkaar pasten. Ze pasten niet.

‘Heb je al eens eerder met klei gewerkt, Willa?’ vroeg pap na een tijdje. Ze schudde haar hoofd. Hij wierp een blik op haar nagels, die tot op het leven waren afgebeten.

‘Je hebt er de juiste nagels voor. Als je wilt, kan ik je leren draaien. Dan zou je al binnen een paar dagen een vrij behoorlijke pot kunnen maken. Robyn hier kan het met haar ogen dicht.’

Heel even zag ik een flits van verrukking over Willa’s gezicht glijden, maar toen was die verdwenen. ‘Weet je dat zeker?’ Ze keek van hem naar mij. ‘Ik wil niet in de weg zitten of zo.’

‘Niets beter dan een gewillige leerling.’ Pap concentreerde zich op een stuk aardewerk, waarop hij zorgvuldig een lijmstreep langs de rand trok. ‘Je bent zeker wat meer leven in de brouwerij gewend, over het algemeen, nietwaar? Robyn heeft je vast niet verteld hoe afgezonderd we wonen.’

‘Nee, dat klopt, pap. Ik heb haar onder valse voorwendselen helemaal hiernaartoe gelokt,’ zei ik. ‘Ik heb gezegd dat we in een kasteel wonen –’

‘Ik zou het zielig vinden als je je hier in de rimboe zou ver-
velen.’

‘Met bedienen. En een heteluchtballon.’

Willa deed haar mond open om iets te zeggen, maar deed hem toen weer dicht. Ze kreeg een kleur en haar ogen ontmoeten de mijne.

De schaal groeide, stukje bij beetje. Het bleek heel bevredigend te zijn om uit te puzzelen hoe elke scherf op een andere paste en elk stuk op de juiste plek terug te zetten. De tijd gleed voorbij.

‘Volgens mij is dit hoe dromen werken,’ zei pap. ‘Je hersenen verzamelen alle fragmenten van je dag en voegen ze samen om te zien hoe ze in elkaar passen. Daardoor komt het dat dromen vaak zo vreemd zijn. Het gebeurt als je twee stukken aan elkaar voegt die niet op elkaar passen.’

Ik ving Willa’s blik en grinnikte naar haar. ‘Wat hou ik toch van je beschouwende ziel, pap,’ zei ik. ‘Je bent een geboren filosoof.’

Aan het eind van de middag was er een rust over ons allemaal neergedaald, iets kalmerends en meditatiefs. Het middaglicht viel schuin door het raam naar binnen. Buiten cirkelden gierzwaluwen boven beenderwit gras door een lucht gevuld met de glanzende stipjes van insecten. Bach snuffelde aan onze voeten. Keffie nestelde zich in een stoel. Pap vouwde twee kleine wikkels van pakpapier open en de inhoud fonkelde in het licht. Op het papier lag echt zilverpoeder, echt goudpoeder. Hij liet Willa kiezen. Ik zou beslist goud hebben gekozen.

‘Zilver,’ zei Willa meteen.

‘Goed, dan nemen we zilver.’

En eindelijk was de klus geklaard. De schaal was totaal veranderd. Kleine zilverwitte lijntjes wikkelden zich rond het

oppervlak, vloeiden samen, splitsten zich, en allemaal weerspiegelden ze de namiddagzon. Tegen de zandkleurige rand zagen ze eruit als water dat door een woestijn stroomde. Pap had gelijk. De schaal was echt nog mooier dan eerst.

‘Je kunt alles repareren als je maar het juiste gereedschap hebt,’ zei pap. Zijn stem klonk zacht en zijn blik was strak op Willa gericht. Ik sperde mijn ogen en keek hem woest aan. Willa zei niets. Ze keek nog steeds omlaag naar de schaal, haar bijna-rode haar hing voor haar gezicht. Misschien dacht ze dat hij het tegen mij had. Met Willa wist je het nooit. Ze liet zo weinig blijken.

‘Vertel eens over je zus,’ zei ik die avond tegen haar. We lagen in het gras met de honden, warm ingepakt in dekens, met een kussen onder ons hoofd, en we keken allebei omhoog naar de met sterren bespikkelde onderbuik van de hemel. Ik kende Willa toen bijna een jaar, en die vraag had ik haar nog nooit gesteld, niet toen ze net voor het eerst op mijn kostschool was verschenen en daarna ook niet. We hadden allemaal door wie ze was. We hadden de luchtfoto’s van het huis gezien.

Eerst dacht ik dat ze me niet had gehoord. Of erger, dat ze me wel had gehoord, maar niet van plan was te reageren. Ik merkte dat ik mijn adem inhield. Toen ik op het punt stond om ‘sorry’ te fluisteren, schraapte ze haar keel en begon te praten.

‘Babbelig, lief. Aardig. Ze had een sterk rechtvaardigheidsgevoel. En ze hield van dieren. Ze zou dol zijn geweest op deze twee.’ Keffie had zich tussen ons in genesteld. Ze aaide hem over zijn oren en hij liet gapend zijn waardering blijken.

‘En ze was grappig.’ Haar stem klonk schor en iel. ‘Geestig, bedoel ik. Gevat. Snedig. Ze wist altijd wel haar mondje te roeren, zelfs als iedereen – wie dan ook – zou hebben gezwegen.

Niet zoals ik.’ Ze draaide haar hoofd om me aan te kijken. ‘Ik moet altijd eerst goed over dingen nadenken, weet je. Alsof ik steeds probeer na te gaan of ik me vergis of iemand ga beledigen, en tegen die tijd is het gesprek alweer verdergegaan. Zo ben ik altijd al geweest. Laika was precies het tegenovergestelde. Ze flapte er alles uit wat er maar in haar hoofd opkwam, het maakte niet uit wat. Pap zei altijd dat ze nooit eerst nadacht voordat ze iets zei. Maar dat was niet zo. Ze dacht juist de hele tijd na. Ze was ontzettend pienter, niet gewoon slim, maar echt heel erg slim. Begaafd. Die mate van slimheid.’

‘Jij bent slim. Je bent de leergierigste leerling van de school.’

Willa’s hand gleed naar een zilveren kettinkje om haar hals. Ze tastte rond totdat haar vingers het hangertje met een dol-fijntje raakten. Het ving het maanlicht op en blonk, als een fakkel in de mist. ‘Niet zoals Laika. Ik presteer goed, omdat ik het echt belangrijk vind. Lai heeft zich nooit ergens voor ingespannen; het kwam haar allemaal maar aanwaaien. Maar ze was niet wat je noemt een studiebol, in ieder geval niet in de traditionele betekenis. Het kon haar gewoon niet zoveel schelen. Het idee van de beste zijn motiveerde haar totaal niet. Als het werk haar niet interesseerde of als ze er het nut niet van inzag, dan deed ze het gewoon niet. Haar schoolcijfers waren vrij middelmatig – sommige zelfs ronduit beroerd. Haar docenten zeiden dat ze een klassiek geval was van “moet beter haar best doen”. Mam werd er gek van. Ze zei altijd dat ze er het meeste spijt van had dat ze haar school niet had afgemaakt. Ik denk dat ze... tja.’

Zwijgend lagen we daar. Ik durfde haar niet aan te kijken voor het geval ze zou stoppen met praten. Daarom hield ik mijn blik gericht op de hemel, waar donkerpaarse wolken langzaam als verre migrerende walvissen langsdreven onder de sterren

en dwergvleermuizen als zwarte visjes voorbijflitsten.

‘Ze kon ook mensen fantastisch imiteren. Eerlijk waar, ze kon binnen enkele seconden iemands accent oppikken en dat nadoen. En lang niet altijd op een aardige manier. Ze kon onbeschoft zijn. En dan bedoel ik echt afschuwelijk, pijnlijk onbeschoft: agressief. Ze wist nooit wanneer ze moest inbinden. Ze was onverschrokken, volkomen onverschrokken. Ze was voor niets of niemand bang. Ze kon zich niet beheersen: als ze kwaad werd, sloeg ze spullen kapot.’ Heel even schudde ze haar hoofd, maar toen zweeg ze weer een hele poos. Ik vroeg me af of ze in slaap was gevallen.

‘Zulke dingen hoor ik niet te zeggen, hè?’ zei ze. ‘Je weet wel, dat gedoe over niets dan goeds van – nou ja, je snapt wat ik bedoel. Maar goed. Zo was ze nu eenmaal.’

Ik reikte onder de dekens naar haar hand en ze draaide zich op haar zij om me aan te kijken. ‘In het nieuws werd ze beschreven als een aardige en populaire meid met een hoop mogelijkheden, een heleboel vrienden en een liefdevolle, stabiele familie. Ik weet niet of je het misschien gezien hebt. Het is alsof journalisten een lijst stereotiepe woorden hebben om tieners te beschrijven. Ze zijn altijd “flink”, “moedig” of “tragisch”. Zelfs de foto die ze hebben gebruikt leek totaal niet op haar, tenminste niet op het moment dat ze verdween. Ik zou haar niet van de tv hebben herkend, dus hoe had iemand anders haar dan moeten herkennen? Ze had niet eens goede vrienden. Laika kon af en toe heel onuitstaanbaar zijn. Pap zei vaak tegen haar dat ze koppig en dwars was. En dat was ze soms ook. Ze was irritant en twistziek en lastig, maar ze was ook geweldig en ontzettend slim.’

‘Met andere woorden, een echt mens.’ Ik gaf een kneepje in haar hand.